2 شعبان 1446
01/02/2025

الوسائل المفيدة للحياة السعيدة

د نيکمرغه ژوند لپاره ګټوري وسيلې

د نېکمرغه ژوند لپاره ګټورې وسيلې

ليکوال

شيخ عبد الرحمن بن ناصر سعدي (رحمه الله)

سريزه

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على من لا نبي بعده وعلى آله وصحبه أجمعين ومن تبعه بإحسان إلى يوم الدين أما بعد:

دغه مبارکه رساله چې په: (د نېکمرغه ژوند لپاره ګټورې وسيلې) نومول شوې ده، د ريښتيني نېکمرغۍ معنی روښانه کوي، کوم چې پدې ژوند کې د هر انسان تر ټولو اوچته موخه ده، د نېمکرغۍ په مفهوم کې مختلف نظرونه شتون لري، او دا چې څنګه تر لاسه کېږي. ځيني يې د مال په راټولولو او هغې ته په وده ورکولو کې لټوي، او ځيني يې د بدن په سلامتی او د هيوادونو په امنيت کې لټوي، او ځيني يې په حلال رزق او ګټورې پوهې لاسته راوړنو کې لټوي، او ځيني يې په ريښتيني ايمان او صالح عمل او استقامت کې لټوي، او هېڅ ممانعت نشته چې ياد مفاهيم د نېکمرغۍ په مفهوم کې داخل شي، په داسې حال کې چې د شرعي قواعدو او ضوابطو سره اړخ ولګوي، مګر نېکمرغي په دوه برخو وېشل شوې ده:

دنيوي لنډمهاله نېکمرغي چې متغير او لنډ عمر لپاره محدوده ده.

تل پاتې نېکمرغي چې هېڅکله نه قطع کېږي او هېڅ حدود نلري.

او دواړه نېکمرغۍ د يو بل سره تړلي دي، ځکه چې د دنيوي نېکمرغۍ د آخرت نېکمرغۍ سره تړاو لري، نو په دنيا او آخرت کې کامله او نېکه نيکمرغي هغه ده چې الله تعالی له متقيانو مومنانو څخه راضي وي، څرنګه چې الله تعالی فرمايي:

(من عمل صالحاً من ذكر أو أنثى وهو مؤمن فلنحيينه حياة طيبة ولنجزينهم أجرهم بأحسن ما كانوا يعملون)

من عمل صالحاً من ذكر أو أنثى وهو مؤمن فلنحيينه حياة طيبة ولنجزينهم أجرهم بأحسن)

ما كانوا يعملون)

چا چې نېک عمل وکړ، که نارينه وي که ښځينه خو چې مومن وي نو حتماً به ښه ژوند ورباندې تېر کړو او (آخرت کې به) د هغو نېکو عملونو چې دوی به کول، ښه بدله ورکړو).

[سورة النحل آية رقم 97].

ګرانه وروره! څه فکر کوې چې نېکمرغي څه شی دی؟ او څنګه تر لاسه کېږي؟ او بدبختي څه شی دی؟ او موږ له هغې څخه څنګه ځانونه وساتو؟!!!

نېکمرغي د الله تعالی او د هغه د رسول کریم محمد صلی الله علیه وسلم په اطاعت کې را نغښتل شوې ده.

همدارنګه، ټوله بدبختي د الله او د هغه د رسول په سرغړونه کې را نغښتل شوې ده، الله تعالی فرمايي:

(ومن يُطِعِ الله ورسُوله فقد فاز فوزاً عظيماً)

(ومن يُطِعِ الله ورسُوله فقد فاز فوزاً عظيماً)

او چا چې د الله او د هغه د رسول خبره ومنله نو په رېښتيا هغه برى ومومند، لوى برى).)

[سورة الأحزاب: آية رقم 71]. او الله تعالى فرمايلي:

(ومن يعص الله ورسوله فقد ضل ضلالاً مبيناً)

(ومن يعص الله ورسوله فقد ضل ضلالاً مبيناً)

او څوک چې له الله او د هغه له رسوله سرغړونه وکړي، نو هغه بې لارې شو په يو)

څرګند بې لاريتوب سره). [سورة الأحزاب: آية رقم 36].

دغه کتاب (د نېکمرغه ژوند لپاره ګټورې وسيلې) چې موږ سره دی د ښاغلي الشيخ علامه: عبد الرحمن بن ناصر بن عبد الله السعدي -رحمه الله- ليکنه ده، چې اته فصلونه لري، او په هغې کې هغه اسباب چې د واقعي نېکمرغۍ سبب ګرځي بيان کړي دي، او دې نېمکرغۍ ته د رسېدو طريقې او وسايل او اسباب چې پر شرعي دلايلو چې له کتاب او سنت څخه سرچينه اخلي ولاړ دي، ترڅو د نېکمرغه ژوند لپاره سمه لاره ترسيم کړي چې هر مسلمان يې په لټه کې دی، او دا چې مسلمانه ټولنه د يادې لارې په تعقيبولو سره خپل ژوند په بصيرت او روښنايي کې تنظيم کړي.

د اسلامي چارو اوقاف دعوت او ارشاد وزارت د فعاليتونو څخه چې د صحيحو معلوماتو او د خلکو پوهاوی دی، دغه کتاب غوره شوی دی ترڅو د خپلو ګټورو خپرونو څخه يوه خپرونه وي، او په دې ژوند کې چې ستونزو او کړاونو څخه ډک دی لارښود او مرشد وي.

د لوی او ځواکمن الله څخه غواړو چې هغه کسان چې دغه کتاب يې ليکلی او د چاپ او نشر او ډيزاين په چارو کې يې زيار ويستلی او هڅه يې کړې ده او يا يې په دې کار کې

مرسته کړې ده ډېر اجر او ثواب ور په برخه کړي، او الله تعالی د نېغې لارې توفيق ورکوونکی او لارښود دی، او هغه زموږ لپاره کافي او غوره وکيل دی.

وصلى الله وسلم وبارك على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين.

دکتور. عبد الله بن احمد زيد

د وزارت د چاپ او نشر د چارو مرستيال

د لومړي چاپ سريزه

دغه رساله چې زموږ سره ده د ريښتيني نېکمرغۍ تر نامه لاندې واضحې کرښې ترسيموي کوم چې هر انسان يې په لټه او هڅه کې دی، چې د بشري له تمايل څخه لرې او د قرآن عظيم او د حکمت څخه ډک نبوي لارښوونو او قوي دلايلو باندې په اعتماد سره دغه کرښې او زاويې ترسيموي. او همدغه .. هماغه نېکمرغي ده چې مؤمن انسان يې په لټه کې وي، او مؤمنه ټولنه يې احيا کوي، ځکه دا يوازينۍ لار ده چې د خپل د ژوند مسير د الله تعالی په رضايت او له هغه څخه په وېره کې تنظيميوي.

د دې رسالې ليکوال د فضيلت وړ، شيخ، عالم، او علامه (عبد الرحمن بن ناصر بن عبد الله آل سعدي) دی، چې د سعودي عربستان د نجد په سيمه کې د القصيم په عنيزه ښار کې زېږېدلی دی، هغه ماشوم و چې مور او پلار يې وفات شوي وو، خو د علم په زده کړه کې يې ډېر هوښيارتيا او علاقه درلوده، په کم عمر کې يې د قرآن کريم حفظ پيل کړ، تر دې چې په دولس کلنۍ کې يې بشپړ کړ، وروسته له هغې څخه د علم په لټه کې شو او د خپل هيواد له علماوو او نورو هغو علماوو څخه چې سعودي ته راغلي وو علم زده کړو، نو د زده کړې په برخه کې يې هڅې پيل کړې تر دې چې په لويه او پراخه پيمانه د علومو او معارفو څېښتن شو.

په درې ويشت کلنۍ کې يې د علم په زده کړه، او تدريس او له هغه څخه په ګټې اخيستنې او ګټه رسولو پيل وکړ، چې ټول عمر يې په دې برخه کې تېر کړ او ډېرو خلکو ترې زده کړه وکړه او ګټه واخيستله.

او د هغه له شيوخو او استادانو څخه شيخ ابراهيم بن حمد بن جاسر و، او هغه لومړی کس و چې ده ته يې لوست کړی و.

شيخ صالح بن عثمان چې د عنيزه قاضي و، له هغه څخه يې اصول، فقه، توحيد، تفسير او عربي زده کړ، او تر مرګه پورې له هغه سره پاتې شو، او شيخ په فقه او اصولو پوره پوهه درلوده او د توحيد په مسايلو کې يې پوره تجربه درلوده، ځکه چې د معتبرو کتابونو سره يې علاقه او اړيکي وي، په ځانګړي ډول د ابن تيميه او ابن القيم له تصانيفو سره. په ځانګړي ډول د تفسير او د هغه فنونو سره يې ډېره مينه درلوده، نو هغه يې تر هغې کچې ولوستله، چې په هغه کې يې مهارت او برلاسي پيدا کړه، او د تفسير په برخه کې ډېر کتابونه لري:

(تيسير الكريم المنان في تفسير كلام الرحمن) په اته برخو كې.

(تيسير اللطيف المنان في خلاصة تفسير القرآن).

(القواعد الحسان لتفسير القرآن).

د هغه هغه كتابونه چې د ترلاسه كولو او كتنه اخيستنې لپاره يې سپارښتنه كيږي، سربېره له هغو چې مخكې ياد شول:

الإرشاد إلى معرفة الأحكام.

الرياض الناضرة.

بهجة قلوب الأبرار.

منهج السالكين وتوضيح الفقه في الدين.

حكم شرب الدخان وبيعه وشرائه.

الفتاوى السعدية.

هغه د ګټورو خطبو درې ټولګه لري.

الحق الواضح المبين بشرح توحيد الأنبياء والمرسلين.

توضيح الكافية الشافية (نونية ابن القيم).

د فقه، توحيد، حديث، اصولو، ټولنيزو څېړنو او مختلفو فتواګانو په اړه يې ډېر كتابونه ليكلي دي.

د هغه وفات: هغه په يوه ناخاپه، سخته ناروغی اخته شو، چې د هغه د مرګ لامل شو، هغه د پنجشنبې په شپه د جمادي الآخر په درې ويشتمه نېټه په ۱۳۷۶ هجري قمري كال په عنيزه ښار كې وفات شو، او پر ټولو هغو كسانو چې هغه يې پېژنده او يا د هغه په هكله يې اورېدلي وو او يا يې د هغه ليكنې لوستلي وو، ژور اثر او خفګان يې پرېښود، الله تعالى دې هغه باندې لوی رحم وكړي او موږ ته دې توفيق را كړي چې د هغه له پوهې او ليكنو څخه ګټه پورته كړو. آمين.

د رياض ښار، 11 رمضان 1378هـ.

نور د چاپ او پوښ موسسه

د ليكوال سريزه

الحمد لله الذي له الحمد كله، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله، صلى الله عليه وعلى آله وأصحابه وسلم.

اما بعد: د زړه سکون، اطمينان، خوشحالی، او د هغې د اندېښنې او غمونو لرې کول هغه څه دي چې هرڅوک يې غواړي، او په دې سره ښه ژوند ترلاسه کېږي، خوشحالی او خوښی بشپړېږي، او دې لپاره ديني او طبيعي لاملونه دي، او د دې ټولو شيانو څښتن کېدل ممکنه نه ده مګر د مومنانو لپاره، او که دغه خوشحالی پرته له مومنانو نورو ته د کوم سبب له لارې پېښ شي، دا به د هغوي د عاقلانو خلکو يوه هڅه وي، حال دا چې هغوي ډېرې ګټورې، ثابتې لارې له لاسه ورکړې دي، چې د حال او راتلونکي لپاره ډېرې مفيدې تماميدلی شي.

خو زه به په دې رساله کې د دې لوی غوښتنې او مطلب د هغې لاملونو يادونه وکړم چې زما ذهن ته راځي، کوم چې هرڅوک يې په لټه کې دي.

ځينو خلکو د دې لاملونو ډېری برخه ترلاسه کړي چې خوشحاله او ښه ژوند لري، او ځينو خلکو د دې لاملونو څخه هېڅ نه دي ترلاسه کړي چې خپل ژوند د بدبختی او شقاوت سره تېروي. او ځينې خلکو د دې دواړو په منځ کې دي، د هغه څه په تناسب چې په هغې کې بريالی شوی دی. او الله تعالی توفيق ورکوونکی دی او هغه په خير کې مرسته کوي او له شر څخه مخنيوي کوي.

فصل

۱- تر ټولو لوی لامل، اساس او اصل، ايمان او صالح عمل دی، الله تعالی فرمايي:

(من عمل صالحاً من ذكر أو أنثى وهو مؤمن فلنحيينه حياة طيبة ولنجزينهم أجرهم بأحسن ما كانوا يعملون)

من عمل صالحاً من ذكر أو أنثى وهو مؤمن فلنحيينه حياة طيبة ولنجزينهم أجرهم بأحسن) (ما كانوا يعملون.

چا چې نېک عمل وکړ، سړی وي، يا که ښځه، په داسې حال کې چې مومن وي، نو) خامخا هرومرو به مونږ هغه ته ژوند ورکړو، ډېر پاکېزه ژوند او خامخا هرومرو به مونږ هغوی ته د هغوی د اجر جزا ورکړو د هغو تر ټولو ښو عملونو په بدل کې چې دوی به ..کول). سورة النحل: آية 97

الله تعالی هغو کسانو ته خبر ورکوي، چا چې ايمان او نيک عمل سره يو ځای کړي، په دې دنيا کې د ښه ژوند، او په دې دنيا کې او ابدي نړی کې د ښه اجر ژمنه کوي.

د دې سبب روښانه دی: هغه مومنان چې په الله تعالی صحيحه عقيده لري، کوم چې نيک عمل زياتوي، په دنيا او اخرت کې زړونه او اخلاق برابروي،، هغوي سره هغه اصول او

اساسات شتون لري چې له هغې له لارې دوی د خوښۍ او خوشحالۍ، اضطراب، اندیښنې او غمونو ټول اسباب استقبالوي.

دوی د خوښۍ او خوشحالۍ ځیزونه قبلوي او د هغې شکر ادا کوي، او په ګټورو کارونو کې یې مصرفوي، نو که دوی دغه خوشحالي په دې ډول وکاروي، د هغې څخه خوښي ترلاسه کوي، او د هغې دوام او برکت غواړي، او شکر ګذاران د خپل ثواب هیله لري، ډېره ستره او عظیمه ده کوم چې د هغې خیر او برکت له دې خوشحالیو څخه زیات دی کوم چې د دې خوشحالیو ثمرات ګڼل کېږي.

دوی کړاونه، زیانونه، اندیښنې او غمونه قبلوي او څومره چې ممکن وي ورسره مقاومت کوي، او هر څومره چې کولی شي هغو کې تخفیف او کموالی راولي، او د هغه څه پر وړاندې صبر کوي چې د پېښېدو پرته بله چاره نه لري، نو په دې سره دوی د کړاونو آثار په کټور مقاومت، تجربې، قوت ترلاسه کوي، او همدارنګه زغم او د ثواب او اجر تمه کول سختۍ او کړاونه له منځه وړي، او ښې هیلې او خوشحالۍ د کړاونو ځای ناستې کېږي، او د الله تعالی فضل او اجر ته هیله پیدا کېږي، لکه څنګه چې پیغمبر صلی الله علیه وسلم په صحیح حدیث کې تعبیر کړی دی چې فرمايي: (عجباً لأمر المؤمن، إن أمره كله خير، إن أصابته سراء شكر فكان خيراً له، وإن أصابته ضراء صبر فكان خيراً له وليس ذلك لأحد إلا للمؤمن)

«د مؤمن چارې ته حیرانتیا ده، یقینا چې هره چاره یې په خیر ده، او دا (ځانګړتیا) له مؤمن پرته د بل چا لپاره نشته، که خوشحالي ورته ورسیږي نو شکر وباسي او دا د ده لپاره خیر دی، او که مصیبت ورته ورسیږي صبر کوي او دا د ده لپاره خیر دی او دا د هیچا لپاره نشته مګر د مومن لپاره». (مسلم روایت کړی دی).

نو هغه صلی الله علیه وسلم موږ ته خبر راکړ چې د مومن ګټې او نیکمرغي او د هغه د عملونو ثمرې به په ټولو هغو خوشحالیو او کړاونو سره چه هغه ته پېښیږي څو چنده کېږي. له همدې امله تاسو دوه کسان به ومومئ چې د ښه یا بد پېښې سره به مخ شي، خو د دواړو غبرګون د پېښې پر وړاندې د هر یو کس د ایمان او نیک عمل په تناسب توپیر لري. دغه یاد کس چې یاد دوه صفتونه لري، خیر او شر په شکر او صبر او هر هغه شیان چې هغو پورې تړلي دي استقبالوي، نو له همدې امله هغه ته خوښي او خوشحالي رسیږي، او د اندیښنې، غم، اضطراب، د سینې تنګوالی، او د ژوند بدبختی له منځه ځي، او په دې دنیا کې به ښه ژوند لري. او دا بل کس ښېګڼې په شرارت، تکبر او ظلم سره استقبالوي. د هغه اخلاق منحرف کېږي او هغه دغه ښېګڼې د ځارویو په څېر د حرص او بې صبرۍ سره استقبالوي، او بیا هم زړه یې آرامه نه وي، بلکې له ډېرو اړخونو څخه، د خپلې خوښې شیانو د زوالېدو په وېره کې وي، او د ډېرو پېښو له مخې چې دې شیانو ته رسیږي، او له بله اړخه د نفس خواهشات حد نه لري او د نورو شیانو لپاره لېواله وي، نو ممکن چې ورته پېښ شي او ممکن چې پېښ نه شي، که په اټکل سره ورته پېښ شي، هغه به هم پرته له

اندېښنو نه وي کوم چې مخکې يادې شوې. سختۍ او کړاونه به په تشويش، اضطراب، بې صبرۍ، ويرې او بې قرارۍ سره استقبالوي، نو د ژوند د بدبختيو، رواني او عصبي ناروغيو، او د هغه د وېرې په اړه پوښتنه مه کوه چې هغه ته څه پېښېږي، او ممکن هغه بدترين حالت او تر ټولو وحشتناکه ستونزو ته ورسوي، ځکه چې هغه د کوم اجر تمه نه لري. او هغه صبر او زغم هم نه لري چې هغه ته د ور پېښ شوي مصيبت کې کموالی او اسانتيا راولي.

دا ټول د تجربې له مخې ليدل شوي دي، او د دې ډول يوه بيلګه، که تاسو په دې فکر وکړئ او د خلکو په شرايطو کې يې پلي کړئ، نو تاسو به د هغه مومن ترمنځ لوی توپير وګورئ چې د خپل ايمان سره سم عمل کوي، او د هغه چا ترمنځ چې د هغه په څېر نه دی، دا هغه څه دي چې دين د الله تعالی د رزق ورکولو کې پر قناعت هڅونه کوي، او هغه څه چې هغه خپلو بندګانو ته د خپل هر ډول فضل او سخاوت له لارې ورکړي دي.

که چېرې يو مومن په ناروغۍ، فقر، يا ورته پېښو اخته شي چې هرڅوک ورسره مخ دي، نو - د هغه د ايمان او هغه قناعت چې يې لري او رضايت پر هغه څه چې الله ورته ټاکلي دي - د هغه د سترګې د يخوالي سبب ګرځي، او په زړه کې هغه څه نه غواړي چې د هغه لپاره نه وي ټاکل شوي، او هغه چا ته به ګوري چې له هغه څخه ښکته وي، او هغه چا ته به نه ګوري چې له هغه څخه پورته وي، نو ممکن د هغه خوشحالی د هغه چا له خوشحاليو څخه ډېرې وي کوم چې ټولې دنياوي غوښتنې بشپړې شوې وي، که چېرته قناعت و نه لري.

همدارنګه تاسو به هغه څوک چې د ايمان په مقتضا سره عمل نه کوي، که په يو څه فقر اخته شي، يا ځينې دنياوي غوښتنې له لاسه ورکړي، نو تاسو به هغه په خورا بدبختۍ او خفګان کې ومومئ.

بله بېلګه: که چيرې د وېرې لاملونه رامنځته شي، او انسان په تشويشونو کې اخته شي، نو تاسو به هغه څوک چې د صحيح ايمان خاوند وي، د هغه زړه به قوي، نفس به يې ډاډمن وي، د دې توان لري چې دا مسله اداره او له دې پړاو څخه چې هغه ورسره مخ شوی دی، په فکر، قول او عمل په ښه شکل تېر شي، او هغه ځان د دې ځورونکي ګډوډۍ او تشويشونو لپاره مخکې له مخکې ځان چمتو کړی وي، او دغه شرايط دي چې انسان ته تسليت ورکوي او زړه يې ثابتوي.

تاسو به وګورئ هغه څوک چې ايمان نه لري د دې حالت مخالف حالت کې به وي، که چېرته وېره رامنځته شي، د هغه وجدان په تشويش کې شي، فکرونه به يې خپاره شي، او وېره به يې را ګير کړي، بهرنۍ وېره او داخلي انديښنه به ورته راټول شي چې د هغې د تفصيل بيان غير ممکن دي، دا ډول خلک، که چېرې ځينې طبيعي اسباب ورته پيښ نشي چې ډېر تمرين ته اړتيا لري، د دوی ځواک به له منځه لاړ شي او اعصاب به يې په تشويش

کې شي، د ایمان د نه شتون له مخې چې صبر باندې ټینګار کوي، په ځانګړې توګه په بحراني حالاتو او غمجنو او ځورونکو حالاتو کې.

نو صالح او فاجر، مومن او کافر، د اکتسابي زړورتیا په ترلاسه کولو کې شریک دي، او په هغه غریزه کې چې ویره کموي او اسانوي یې، مګر د مومن ځانګړتیا په دې کې ده چې هغه د قوي ایمان، صبر، او پر الله تعالی باندې د توکل، اعتماد، او د ثواب د تمې له مخې توپیر لري، دا هغه شیان دي چې د هغه شجاعت زیاتوي، او د ویرې بار کموي، او ستونزې ور باندې اسانه کوي، لکه څنګه چې الله تعالی فرمایلي دي:

(إن تكونوا تألمون فإنهم يألمون كما تألمون وترجون من الله مالا يرجون)

(إن تكونوا تألمون فإنهم يألمون كما تألمون وترجون من الله مالا يرجون)

که تاسو یئ چې په تکلیف کېږئ، نو بېشکه هغوی (هم) په تکلیف کېږي، لکه څنګه چې تاسو په تکلیف کېږئ او تاسو له الله نه د هغه څه امېد لرئ چې هغوی یې امېد نه لري). (سورة النساء: آية 104). هغوي ته د الله تعالی مرستې، ځانګړې ملاتړ او مدد حاصلېږي چې د وېرې له منځه وړونکي دي. او الله تعالی فرمایي:

(واصبروا إن الله مع الصابرين)

(واصبروا إن الله مع الصابرين)

.(او صبر کوئ، بېشکه الله د صبر کوونکو ملګری دی). (سورة الأنفال: آية 46)

۲- او د هغو اسبابو څخه چې اندېښنه، غم او اضطراب له منځه وړي، له خلکو سره په قول او عمل کې ښه کول، او هر ډول نیک عملونه دي، او دا ټول خیر او احسان دي، او د دې په واسطه الله پاک له صالحانو او فاجرانو څخه هر یو څخه په اندازه اندیښنې او غمونه لرې کوي، خو مؤمن تر ټولو بشپړه برخه او حصې لرونکی دی، او هغه د دې حقیقت له مخې توپیر لري چې د هغه نیک عملونه د اخلاص او د اجر په تمه له مخې شوي دي.

نو الله تعالی د هغه لپاره د ښېګڼې او نیکو کارونو ترسره کول اسانه کوي، ځکه چې د خیر رسولو هیله لري، او د هغه د اخلاص او د اجر غوښتلو له امله له هغه څخه سختی لرې کوي، الله تعالی فرمایي:

(لا خير في كثير من نجواهم إلا من أمر بصدقة أو معروف أو إصلاح بين الناس ومن يفعل ذلك ابتغاء مرضات الله فسوف نؤتيه أجراً عظيماً)

لا خير في كثير من نجواهم إلا من أمر بصدقة أو معروف أو إصلاح بين الناس ومن يفعل ذلك ابتغاء مرضات الله فسوف نؤتيه أجراً عظيماً)

هيڅ خير نشته د هغوی په ډېرو پټو مشورو کې مګر هغه څوك چې حکم وکړي د) صدقې کولو، یا د نېکی کولو، یا د خلقو په مینځ کې د اصلاح (روغې) کولو، او هر څوك چې دغه کارونه د الله د رضا لټولو لپاره وکړي، نو ژر ده چې هغه ته به مونږ ډېر لوی اجر .(ورکړو). (سورة النساء: آية 114

الله تعالی فرمايي چې دا ټولې چارې د هغه چا لپاره خير دي چې دا ورڅخه صادر شوي وي. خير، خير راوړي او شر له منځه وړي. او هغه مومن چې له الله تعالی څخه اجر غواړي، هغه ته به لوي اجر ورکړي، او د لوی اجر له جملې څخه: د اندېښنو، غمونو، کړاو او داسې نورو شیانو لرې کول دي.

فصل

د اضطراب د لرې کولو د اسبابو له جملې څخه چې عصبي فشار څخه را منځته کېږي، او زړه د ځینو ناخوالو شیانو څخه مصروفوي: ځان په ګټور کار یا علم باندې بوختول دي. دا کار زړه د هغه څه په اړه چې هغه يې د اضطراب حال ته رسولی دی، منصرف کوي. نو ممکن لدې سره هغه اسباب هېر کړي چې د هغه د اندیښنې او غم لامل شوي و، نو له دې کبله د هغه روح خوشحاله او فعالیت يې ډېر شو، او دغه سبب د مومن او غیر مومن تر مینځ مشترک دی. خو مؤمن د خپل ایمان، اخلاص او اجر له مخې د هغه علم سره چې خپله يې زده کوي او یا يې نورو ته ورزده کوي، او په هغه نېک کار کې چې ترسره کوي يې، که هغه عبادت وي، نو عبادت ده، او که هغه د دنیاوي کار وي یا یو عادت وي، نو دغه کار د ښه نیت سره مل وي، او موخه يې له دې کار څخه دا وي چې د الله تعالی په اطاعت کې ورسره مرسته وکړي، او دغه کار د اندیښنې، غم او خپګان په لرې کولو کې مؤثره اغیزه لري، نو څومره انسانان د اضطراب او دوامداره کړاونو سره مخ شوي دي، او مختلف ناروغی باندې اخته شوي دي، نو د دوی اغیزمن درملنه (د هغه سبب هېرول دي چې هغه يې ځورولی او اندېښمن کړی دی، خپل ځان باید په مهمو کارونو کې بوخت کړي).

په کار ده کوم کار چې کوي باید داسې کار وي چې روح او نفس ورسره آرام ومومي او شوق يې ورسره وي، نو په دې سره احتمال لري چې ګټور هدف ته ورسیږي، و الله اعلم.

هغه څه چې اندېښنه او اضطراب له منځه وړي، دا ده چې خپل ټول فکر د نن ورځې په کار متمرکز کړي، او د راتلونکي لپاره د اندېښنې او د تېرو وختونو له غم څخه يې لرې وساتي. له همدې امله پیغمبر صلی الله علیه وسلم له اندېښنې او غم څخه په الله تعالی پناه

غوښته (په هغه حديث کې چې بخاري او مسلم روايت کړي دي)، نو لدې کبله په تېرو مسايلو باندې چې بېرته راګرځېدل يې ممکن نه وي غم او اندېښنه هېڅ ګټه نه کوي، او هغه اندېښنه چې د راتلونکي له وېرې له امله رامينځته کېږي ممکن د زيان باعث وګرځي، نو بنده بايد په خپل عصر او زمانه کې ژوند وکړي، خپل جديت او هڅې د خپلې ورځې او خپل اوسني وخت د ښه کولو لپاره راټولې کړي، ځکه چې په دې باندې د زړه جمع کول او راټولول د کارونو د بشپړېدو سبب ګرځي، او بنده د اندېښنې او غم څخه تسلي ترلاسه کوي. کله چې به رسول الله صلی الله عليه وسلم دعا کوله يا به يې خپل امت ته د دعا لارښوونه کوله، نو هغه به د الله تعالی څخه د مرستې په غوښتلو باندې ټينګار کولو، او د هغه د فضل اميد لرلو ته به يې هڅول، ترڅو هغه څه ترلاسه کړي چې د هغې غوښتنه يې کوله. او هغه څه بايد پرېښودل شي چې د هغې د دفع کولو لپاره دعا کوي، ځکه چې دعا د عمل سره تړاو لري، بنده د هغه څه لپاره هڅه کوي چې په دينی او دنيايي چارو کې ورته ګټه رسوي، او له خپل رب څخه د خپل هدف د برياليتوب غوښتنه کوي، او له هغه څخه مرسته غواړي، لکه څنګه چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي دي: (احرص على ما ينفعك واستعن بالله ولا تعجز، وإذا أصابك شيء فلا تقل : لو أني فعلت كذا كان كذا وكذا، ولكن قل: قدر الله وما شاء فعل، فإن لو تفتح عمل الشيطان)

«په هغه څه ټينګار وکړه چې ګټه درته رسوي او د الله تعالی نه مرسته وغواړه، او مه کمزوری کېږه، که چېرته درته څه - زيان - ورسېده نو داسې مه وايه: که چېرته مې داسې کړي وای، نو داسې او داسې به شوي وو، خو ووايه: د الله تقدير دی او هغه چې څه غوښتل هغه يې وکړل؛ ځکه د (که چېرته) کلمه د شيطان کړنې پرانيزي». (مسلم روايت کړی دی). نو هغه صلی الله عليه وسلم په هر حالت کې د ګټورو چارو په تعقيب کې هڅو باندې امر کړی، او د الله تعالی څخه مرسته غوښتل او هغو ضعفونو ته نه تسليمېدل چې زيان او لټې ترې پيداکيږي، او تېرو وختونو او ترسره شوو چارو ته نه تسليمېدل، او د الله تعالی قضاء او قدر مشاهده کول.

او چارې يې په دوو ډولو وېشلي دي: يو هغه دي چې بنده کولی شي د هغې ترلاسه کولو لپاره هڅه وکړي او يا د هغه څه هڅه وکړي چې هغه ترې حاصليدلی شي، او يا يې منع کولی شي او يا يکې کموالی راوستلی شي، نو په دې کې بنده خپله هڅه کوي او له خپل رب څخه مرسته غواړي. او بل ډول هغه دي چې دا کار په کې ممکنه نه دی، نو بنده د دې کار په مقابل کې بايد ډاډمن، مطمئن او تسليم اوسي، او په دې کې شک نشته چې د دې اصل مراعات کول د خوښۍ او د اندېښنې او غم لرې کولو سبب ګرځي.

فصل

د سينې د پراخېدو او ډاډمنېدو يو له سترو لاملونو څخه (د الله ډېر ذکر کول دي)، ځکه چې دا د سينې د پراخېدو او ډاډمنېدو او د هغې د اندېښنې او غم په لرې کولو کې ډېر ښه اغېز لري، الله تعالى فرمايي:

(ألا بذكر الله تطمئن القلوب)

(ألا بذكر الله تطمئن القلوب)

خبر دار چې زړونه يوازې دالله په ذکر آرام نيسي). (سورة الرعد: آية 28) نو د الله تعالى ذكر كول د دې هدف په ترلاسه كولو كې خورا لوى اغيز لري، كوم چې د ذكر ځانګړتيا بلل کېږي، او هغه اجر او ثواب دی چې بنده يې تمه لري.

همدا راز، د الله تعالى د ښكاره او پټو نعمتونو پېژندل او يادولو سره، الله تعالى اندېښنې او غمونه لرې كوي، او بنده د شكر كولو لپاره هڅوي، كوم چې تر ټولو لوي او لوړ مقام دی، حتى كه بنده د فقر، ناروغی، او يا د نورو آفتونو په حالت كې وي. نو كه هغه د الله تعالى نعمتونه - چې بې شمېره دي - له هغو كړاونو سره پرتله كړي چې هغه ته رسېدلي دي، دغه كړاونه د هغو نعمتونو سره په پرتله كولو كې هېڅ فيصدي نه لري او د مقايسې وړ نه دي.

بلكه، كه الله تعالى بنده په بدبختيو او مصيبتونو سره وآزمويي، او هغه (بنده) د صبر، قناعت او تسليمۍ دنده ترسره كړي، نو د هغې شدت به اسانه، او پېټې به يې سپک شي، او د بنده هيله د دې مصيبتونو د صبر كولو اجر او ثواب او د الله تعالى عبادت د ترسره كولو له لارې د صبر او قناعت دنده ترسره كول، ترخه شيان ورته خواږه كېږي، او د اجر خوږوالي په خاطر د صبر تريخوالى هېروي.

په دې حالت كې يو له خورا ګټورو شيانو څخه دا ده چې هغه څه وكاروي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم موږ ته په صحيح حديث كې لارښوونه كړې ده چې فرمايي: (انظروا إلى من هو أسفل منكم ولا تنظروا إلى من هو فوقكم فإنه أجدر أن لا تزدروا نعمة الله عليكم)

«له ځانه ښكته كسانو ته وګورئ او له ځانه پورته كسانو ته مه ګورئ، ترڅو چې د الله تعالى نعمت ځانونو باندې سپک او لږ و نه ګڼئ». (بخاري روايت كړی) كه بنده دا ستره ملاحظه د خپلو سترګو په وړاندې كېږدي، نو هغه به ووينې چې هغه د روغتيا او هغه څه چې هغې پورې تړلي دي، او د رزق او هغه څه چې هغې پورې تړلي دي، د ډېرو خلكو څخه مخكې دی او اوچت دی، كه حالت او وضعيت يې څومره هم ناسم وي، نو په دې كار سره به د هغه اضطراب، اندېښنه او غم له منځه لاړ شي، او د الله تعالى په نعمتونو سره به يې خوښې زياته شي، د هغه كسانو په تناسب چې هغوی له هغه څخه ښكته دي.

هر څومره چې یو بنده د الله تعالی په ښکاره او پټو نعمتونو، دیني او دنیاوي نعمتونو کې فکر کوي، هغه به وګوري چې رب یې هغه ته ډېر خیر ورکړی او له هغه څخه یې ډېر شر لرې کړی دی، نو پرته له شک څخه چې دغه کار اندیښنې او غمونه لرې کوي، او د نېکمرغۍ او خوښۍ باعث کېږي.

فصل

له هغو اسبابو څخه چې د خوښۍ موجب ګرځي او اندیښنې او غمونه لرې کوي، د هغو لاملونو د لرې کولو هڅه کول دي چې د اندیښنې باعث ګرځي، او هغه لاملونو ترلاسه کول دي چې د خوښیو باعث ګرځي، او هغه په دې شکل چې تېر شوي سختۍ باید هېرې کړل شي کوم چې د هغې مخنیوی نه شي کېدلی، او باید پوه شي چې د ذهن بوختول پر تېر شوي سختیو باندې بې ګټې او محال دي، او دا حماقت او لېونتوب دی، نو هغه د خپل زړه سره مبارزه کوي ترڅو د تېرو سختیو او کړاونو په اړه فکر کولو څخه ډډه وکړي، او همدارنګه د خپل زړه سره مبارزه وکړي چې د راتلونکي فقر، وېرې او نورو کړاونو په اړه هغه د اندیښنې څخه لرې وساتي، کوم چې تصور کوي چې ممکن په راتلونکي ژوند کې به ورته پېښ شي. هغه پوهیږي چې راتلونکي چارې د خیر او شر، هیلې او دردونو له پلوه نامعلومې دي، او دا د لوی او حکمت لرونکي الله تعالی په لاس کې دي، بندګانو په لاس کې هېڅ نشته پرته له دې چې د دوی د خیر په ترلاسه کولو او د زیانونو د له منځه وړلو لپاره هڅه وکړي، بنده پوهیږي چې که هغه خپل ذهن د خپلو چارو د راتلونکي په اړه له خپلې اندیښنې څخه واړوي او د هغې په سمبالولو او اصلاح کې په خپل رب تکیه او توکل وکړي، هغه به یې حل کړي، او د هغې په اړه به ډاډ ترلاسه کړي، نو که هغه دا کار وکړي، زړه به یې ډاډمن شي، وضعیت به یې ښه شي، اندیښنه او اضطراب به له هغه څخه لرې شي.

د راتلونکي شیانو د ملاحظه کولو لپاره یو له خورا ګټورو کارونو څخه دا ده چې دغه دعا وکارول شي، کوم چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به ویل: «اللهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي، وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي، وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي، وَاجْعَلِ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ، وَاجْعَلِ الْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ».

«یا الله! دین مې راته اصلاح کړه؛ هغه چې زما د چارو ساتنه په کې ده، دنیا مې راته اصلاح کړه؛ هغه چې زما ژوند په کې دی، آخرت مې راته اصلاح کړه؛ چېرته چې زما ورګرځېدل دي، او ژوند راته د هرې ښېګڼې د زیاتوالي سبب وګرځوه، او مرګ راته له هر شر څخه د خلاصي سبب وګرځوه». (مسلم روایت کړی دی). او همدارنګه د هغه صلی الله علیه وسلم ارشاد دی: (اللهم رحمتك أرجو فلا تكلني إلى نفسي طرفة عينْ وأصلح لي شأني كله، لا إله إلا أنت)

(اې الله! زه ستا د رحمت هیله لرم، نو ما د سترګو د رپ په اندازه هم ځان ته مه پرېږده، او زما ټولې چارې سمې کړه، له تا پرته بل معبود نشته). (ابو داود په صحیح سند

سره روايت کړی). که بنده دغه دعا د زړه د حضور او په اخلاص سره ووايي، کوم چې د هغه ديني او دنياوي راتلونکي ښه والی پکې شامل دی، او د دې ترلاسه کولو لپاره خپلې هڅې هم جاري وساتي، الله تعالی به د هغه لپاره هغه څه پوره کړي چې هغه يې غواړي او هيله يې لري او د هغې لپاره يې کار او زيار وېستلی وي، پرته له شک څخه الله تعالی به يې ورکړي، او د هغه اندېښني به په خوشحالۍ او خوښۍ بدلې شي.

فصل

او د اضطرابونو او اندېښنو د له منځه وړلو لپاره يو له ګټورو لارو څخه دا ده چې که چېرې بنده کومه ستونزه يا کړاو تجربه کړي، نو هغه بايد د دې ستونزې تر ټولو بدې احتمالي پايلې په پام کې ونيسي او خپل ذهن د دې احتمالاتو لپاره چمتو کړي، نو کله چې دې ته تيار شو، بايد هر څومره چې امکان لري ستونزې دې کمې کړي، د دې چمتوالي او هڅو په مرسته، د هغه اندېښني او خپګانونه له منځه ځي، او دغه هڅې د بنده لپاره د ګټو د جلبولو او د ضررونو د مخنيوي لپاره آسانه لار ده.

که کله د وېرو، ناروغيو، فقر او بې وزلۍ سببونه هغه باندې راشي، او له محبوبو شيانو څخه محروم شي، نو هغه بايد دا په ارامۍ استقبال کړي او خپل ځان دې حالت سره عادت کړي، بلکې تر هغه حده چې ممکنه وي، ځکه چې د ځان عادتول په نامساعدو شرايطو کې، پېش شوي ستونزې او کړاوونه کموي او د سختۍ شدت يې هم کمېږي، په ځانګړې توګه که چېرې هغه د خپل توان په اندازه ستونزې دفع کړي، نو په دې حالت کې د ځان عادتول او ګټورې هڅې کول چې د بدبختيو په اړه اندېښني لیرې کړي، يو ځای کيږي، هغه بايد خپل ځان کې د کړاوونو په مقابل کې د مقاومت حس تجديد کړي، او په دې عمل کې خپل باور او اعتماد په الله باندې وساتي، او په دې کې شک نشته چې دغه کارونه لويې ګټې لري، چې د خوښۍ او زړه خوشحالۍ سبب ګرځي، سربېره پر دې چې بنده په دې کړنو کې د عاجل او آجل ثواب هيله لري، او دا يوه تجربه شوې خبره ده، او هغه خلک چې دغه پېښې يې تجربه کړي دي ډېر دي.

فصل

او د زړه د عصبي ناروغيو لپاره، او حتی د جسماني ناروغيو لپاره هم تر ټولو لوی علاجونه دا دي چې: زړه قوي وي او د بدو فکرونو لخوا راوړل شوي خيالاتو او وهمونو باندې نه خفه کېدل او نه ورته غبرګون ښودل دي. او غصه او ګډوډي د کړاونو له اصلي لاملونو څخه دي، او که چا د بدبختيو د پېښو او د خوښيو د له منځه تللو په اړه اټکل وکړ، هغه په غمونو، خپګانونو، د زړه او جسماني ناروغيو، او عصبي انهيار کې ښکيل کېږي چې هغه بيا خپلې بدې اغېزې لري، چې خلکو د هغې ډېر زيانونه ليدلي دي.

نو کله چې زړه پر الله اعتماد او توکل وکړي، او د وهمونو او بدو خیالاتو په مقابل کې تسلیم نشي، او په الله باندې اعتماد ولري او د هغه د رحمت او فضل طمع ولري، نو په دې سره له هغه څخه غمونه او خپګانونه لرې کېږي، او د زړه او بدن ډېرې ناروغۍ له منځه ځي، او زړه ته هغه ځواک، خوشحالي او مسرّت ترلاسه کېږي چې نه شي بیان کېدلی، نو څومره روغتونونه د وهمونو او خرابو خیالونو ناروغانو څخه ډک دي، او څومره دغو موضوعاتو پر ډېرو قوي خلکو باندې تاثیر کړی دی، سربېره له ضعیفانو څخه، او څومره دغه کارونه د احمقی او جنون سبب شوي دي، نو محفوظ هغه کسان دي چې الله په خپل رحمت او توفیق سره محفوظ ساتلي او د نفس سره په مبارزه کې یې بریا او توفیق ورکړی وي، ترڅو د زړه د پیاوړتیا لپاره ګټور اسباب پیدا کړي چې اضطرابونه ورڅخه دفع کړي، الله تعالی فرمایي:

(ومن يتوكل على الله فهو حسبه)

(ومن يتوكل على الله فهو حسبه)

او څوک چې پر الله توکل وکړي نو همغه ورته بسنه کوي). (سورة الطلاق: آية 3) یعني

الله تعالی په ټولو دیني او دنیوي چارو کې چې هغه ته مهمه ده کافي دی.

نو هغه څوک چې پر الله توکل کوي، د هغه زړه قوي وي او وهمونه پر هغه اغیز نه کوي، او پېښې هغه نه پرېشانه کوي، ځکه چې هغه پوهېږي چې دا د نفس ضعف او د وېرې او کمزورتیا له امله دي چې حقیقت نه لري، او هغه پوهېږي چې الله هغه کسان چې پر هغه توکل کوي په بشپړه توګه د هغه کفایت کوي، نو په الله باور لري او د هغه په وعدې اطمینان لري، نو لدې کبله د هغه غم او اضطراب لېرې کېږي، او سختۍ یې په آسانۍ، او غم یې په خوښۍ، او وېره یې په امن بدلوي. نو موږ د الله تعالی څخه د صحت او د زړه د قوت او ثابت پاتې کېدو دعا کوو، او د کامل توکل غوښتنه کوو چې الله یې خپلو بندګانو ته د هر ډول خیر او د هر ضرر او زیان د دفع کولو ضمانت ورکړی دی.

فصل

13- او د رسول الله صلى الله عليه وسلم په دې قول کې: (لا يفرك مؤمن مؤمنة إن كره منها خلقاً رضي منها خلقاً آخر)

«مومن سړی دې له مؤمنې ښځې کرکه نه کوي، که د هغې یو خوی یې نه خوښېده، بل به یې خوښ شي». (مسلم روایت کړی دی). دوه سترې ګټې:

لومړۍ ګټه: د ښځې، کورنۍ، ملګري، او تعامل کوونکی، او هر هغه څوک چې له تاسو سره اړیکه او تړاو لري، د تعامل لپاره لارښوونه، او دا چې تاسو باید خپل ځان ته عادت ورکړئ او پوه شئ چې هر چا کې به یوه نیمګړتیا، عیب یا څه شی وي چې تاسو یې نه

خوښوئ، که داسې څه دې ومومند، نو د دې پرتله کولو لپاره باید هغه څه ته پام وکړئ چې تاسو ته لازمي یا مناسب دي، لکه د اړیکو قوي کول او د مینې د ساتلو اړتیا، او د هغه ښه ځانګړتیاو او اهدافو ته په یادولو سره، د بدیو څخه سترګې پټول او د ښېګڼو په نظر کې نیول، ترڅو ملګرتیا او اړیکه دوام وکړي، او ستاسو لپاره بشپړه آرامي حاصل شي.

دویمه ګټه: د غم او اضطراب له منځه وړل، د صفا پاتې کېدل، او د واجب او مستحب حقوقو پر ځای کولو باندې دوام: او د دواړو ترمنځ د آرامۍ ترلاسه کول، نو څوک چې د دې لارښوونې څخه پیروي نه کوي چې پیغمبر صلی الله علیه وسلم یادونه کړې ده - بلکې برعکس، خرابیو ته پام وکړي او د ښېګڼو څخه سترګې پټې کړي - نو بې له شکه هغه ته به خپګان ورسېږي، او د هغه چا ترمنځ چې ورسره اړیکه لري د مینې اړیکې به خرابې شي، او ډېر حقوق چې هر یو باید پرې پاملرنه وکړي له منځه ځي.

او ډېرى خلک چې لوړ همت لري، خپل ځانونه د آفتونو او مشکلاتو په وخت کې د صبر او ارامۍ لپاره عادت کوي. خو کله چې د کوچنیو او ساده مسایلو سره مخ شي، خپه کېږي او صفا ژوند یې ګډوډیږي، او دا د دې لپاره دی چې هغوی خپل ځانونه د لویو مسایلو لپاره عادت کړي، خو د کوچنیو مسایلو لپاره یې داسې نه دي ترسره کړي، چې له دې سره د هغوی آرامۍ ته زیان رسېږي او په راحتۍ یې منفي اغیزه لري، خو پریکنده او هوښیار کسان خپل ځانونه د لږ او لوی مسایلو لپاره عادت کوي، او له الله څخه د مرستې غوښتنه کوي، او غوښتنه کوي چې دوی خپلو نفسونو ته یوازې پرې نږدي، نو په دې توګه د کوچنیو مسایلو سره په آسانۍ مخامخ کیږي لکه څنګه چې د لویو مسایلو سره په آسانۍ مخامخ کیدو. او زړه یې ارامه او نفس یې مطمئن پاتې کېږي او په آرامۍ سره ژوند کوي.

فصل

عاقل انسان پوهېږي چې د هغه صحیح ژوند، هغه ژوند دی چې د خوښۍ او ارامۍ ژوند وي، او دا چې هغه ډېر لنډ دی، نو هغه نه باید خپل ژوند د غمونو او کړاوونو سره نور هم لنډ کړي، ځکه دا د صحیح ژوند ضد دی، هغه خپل ژوند دې ته نه ورکوي چې ډېره برخه یې د غمونو او کړاوونو په لاره تېره شي، په دې کې د نېک او بد انسان ترمنځ هېڅ توپیر نشته، خو مومن ته په دې ځانګړتیا کې ډېر لوی عاجل او آجله برخه او ګټه ده.

او دا هم باید وکړي چې کله هغه ته کوم ناخواله ورسېږي یا هغه څه چې ترې وېره لري، هغه دې د نورو دینی او دنیوي نعمتونو سره چې ورته حاصل شوي، او هغه ناخواله چې ورته پېښ شوي دي پرتله کړي، نو کله چې هغه سره پرتله کړي، نو واضح خبره ده چې هغه ډېر نعمتونه چې ورسره دي، او هغه څه چې ورسره ناخواله شوي، کمزوري او هېڅ نه ښکاري.

او همدارنګه هغه باید د هغه څه پرتله وکړي چې له هغې ښځه د زیان رامنځته کېدو وېره لري، او د هغه ګڼ شمېر احتمالاتو سره چې د هغې ښځه د سلامتي لپاره شتون لري، نو هغه باید کمزوري احتمالات پرې نږدې چې د ډېرو قوي احتمالاتو پر وړاندې غالب شي، او په دې توګه یې غم او وېره لرې کېږي، هغه باید خپل ځان د هغو احتمالاتو سره چې ممکن ورته پېښ شي تیار کړي، او د هغه څه لپاره چې نه دي پېښ شوي، هڅه دې وکړي چې له هغې ښځه دې ځان وساتي، او د هغه څه لپاره چې پېښ شوي، په رفع کولو یا کمولو کې هڅه وکړي.

او د ګټورو شیانو ښځه دا ده چې پوه شي چې تا ته د خلکو زیان رسول، په ځانګړې توګه په بدو خبرو کې، تاسو ته زیان نه رسوي بلکې هغوی ته زیان رسوي، پرته له دې چې تاسو خپل ځان په دې فکر کې بوخت کړئ او دې ته اجازه ورکړئ چې ستاسو احساساتو باندې تسلط پیدا کړي، نو په دې حالت کې دا تاسو ته هم زیان رسوي لکه څنګه چې هغوی ته زیان رسوي، خو که تاسو ورته پام و نه کړ، نو تاسو ته به هېڅ زیان ونه رسېږي.

او پوه شه چې ستا ژوند ستا د فکرونو تابع دی، که چېرې ستا فکرونه د هغو شیانو په اړه وي چې ستا لپاره د دین یا دنیا په برخه کې ګټه لري، نو ستا ژوند به خوشحاله او نېکمرغه وي، او که نه، نو موضوع به بیا برعکس وي.

او د غم د لرې کولو لپاره له ټولو ګټور ځیز هغه څه دی چې خپل ځان ته عادت ورکړې چې شکر یوازې له الله نه وغواړې، که چېرې ته هغه چا ته ښېګڼه وکړې چې تا باندې حق لري یا هغه چا ته چې حق نه لري، نو پوه شه چې دا یو ډول معامله ده چې ته یې له الله سره کوي. نو د هغه چا له شکر ځخه بې پروا اوسه چې ورباندې انعام کړی، لکه څنګه چې الله تعالی د خپلو ځانګړو خلقو په حق کې فرمایي:

(إنما نطعمكم لوجه الله لا نريد منكم جزاء ولا شكوراً)

(إنما نطعمكم لوجه الله لا نريد منكم جزاء ولا شكوراً)

وایي) موږ یوازې د الله د مخ لپاره خواړه درکوو، نه له تاسي بدله غواړو او نه مننه)

.((تشکري). (سورة الإنسان: آية 9

او دا په ځانګړې توګه د کورنۍ او اولادونو سره په معاملې کې څرګندیږي، او د دې سره چې ستا اړیکه ورسره ډومره قوي وي، نو کله چې خپل ځان ته عادت ورکړې چې بدی له هغوی ښځه لرې کړې، نو ته به آرام شي او خپله ارامتیا به ترلاسه کړې، او د آرامۍ یو لامل دا دی چې فضایل واخلې او پر هغو د رواني هڅونې له مخې عمل وکړې، پرته له هغه تکلف ښځه چې ته یې په اړه فکر کوې، او ته د فضیلت په ترلاسه کولو کې مایوسه خپلې لارې ته راستنېږې، ځکه چې کږه لار دی انتخاب کړې ده، او دا د حکمت ښځه ده چې ته له کړاوونو

ښخه صفا او خوارږه شيان جوړ کړې، نو په دې توګه د خوندونو صفايي ډېرېږي او کړاوونه له منځه ځي.

ګټورې چارې په ذهن کې وساته او د هغو د ترلاسه کولو لپاره کار وکړه، او زيان رسوونکو شيانو ته پام مه کوه، ترڅو د هغو لاملونو ښخه چې د انديښنې او غم سبب ګرځي، خپل پام واړوې، او د راحتۍ او د نفس د تمرکز په مرسته د مهمو چارو ترسره کولو ته توجه وکړه.

او د ګټورو شيانو ښخه دا هم ده چې کارونه په وخت سره بشپړ شي، او راتلونکي لپاره ځان فارغ کړی، ځکه چې که کارونه په وخت نه وي ختم شوي، نو پخواني پاتې کارونه به له نوو کارونو سره يوځای شي، او فشار به يې ډېر شي، خو که ټولې چارې په خپل وخت سره حل کړې، نو راتلونکي کارونو به په قوي فکر او عمل ترسره کړې.

ته بايد د ګټورو کارونو تر ټولو مهم انتخاب کړې، او د هغه څه ترمنځ توپير وکړې چې ستا روح ورته تمايل لري او هغه څه چې ته يې په کلکه غواړې، ځکه چې د هغې برعکس د ستړيا، تنګۍدا او کړاو لامل کېږي، پدې کې د صحيح فکر او مشورې ښخه مرسته وغواړه، ځکه چې هغه څوک چې مشوره کوي هېڅکله به پښېمانه نه شي، هغه څه چې غواړې يې ترسره يې کړه، په دقت سره يې وڅېړه، او که مصلحت يې ثابت شو او اراده دې وکړه، نو په الله توکل وکړه، ځکه چې الله تعالی توکل کوونکي خوښوي.

والحمد لله رب العالمين.

وصلى الله على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه وسلم.

فهرست

د نيځمرغه ژوند لپاره ګټورې وسيلې	3
ليکوال	3
شيخ عبد الرحمن بن ناصر سعدي (رحمه الله)	3
سريزه	3
د ليکوال سريزه	6
فصل	7
فصل	11
فصل	12
فصل	13
فصل	14
فصل	15
فصل	16
فصل	17